

POSLANSKO VPRŠANJE JOŽEFA HORVATA MINISTRU ZA FINANCE

PODPREDESEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa. O vašem predlogu bo Državni zbor odločil v sredo, 19. decembra 2018 v okviru glasovanj.

Poslanec Jožef Horvat bo postavil ustno poslansko vprašanje ministru za finance, dr. Andreju Bertonciju. Izvoli.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala lepa, gospod podpredsednik. Spoštovani minister za finance, dr. Andrej Bertoncij! Kot minister za finance ste eden ključnih akterjev ekonomske politike v Sloveniji, vaše dolgoletne bogate izkušnje na področju gospodarstva še povečujejo vašo odgovornost pri pripravi Slovenije na njeno odpornost pred morebitno novo recesijo oziroma gospodarsko krizo.

Gospod minister, oba veva, da je Slovenija v primerjavi z najrazvitejšimi državami v okviru OECD glede na delež davkov v BDP nadpovprečno obdavčena država. Oba najbrž tudi veva, da davki dušijo razvoj. Če ni razvoja, stagniramo oziroma nazadujemo.

Proračunski prihodki so v zadnjem obdobju naraščali, kar po dolgem času omogoča razbremenitev vseh davkoplačevalcev. Na drugi strani pa s strani Vlade ni mogoče opaziti, da bi pripravljala posodobitev davčnega sistema z razbremenitvijo različnih davščin.

Spoštovani gospod minister, zanima me, kakšne so vaše usmeritve na področju posodobitve davčnih sistemov. Ali načrtujete znižanje davčnih bremen in razbremenitev davkoplačevalcev? Ali zgolj prenašanje davčnih bremen med različnimi zavezanci?

Poglejva – davkoplačevalci v Franciji so na primer svojemu predsedniku Emmanuelu Macronu zelo jasno povedali, kako sprejemajo nove in nove obremenitve družinskih proračunov. Se vam zdi smiselno, gospod minister, da bi, glede na to, da je v zadnjem letu se natekla približno 1 milijarda evrov več na prihodkovni strani zaradi gospodarske rasti, in da bi na nek način pri tem – večjih prihodkih participirali na eni strani seveda država, recimo eno tretjino, to je zdaj stvar diskusije, potem naprej delavci vsekakor, delavci, in seveda tudi delodajalci. Ko govorim o gospodarstvu, vedno mislim na socialno-tržni model gospodarstva in ko govorim o gospodarstvu, vedno mislim na delodajalce in delavce. To je logična celota, enih brez drugih ni.

Slovenski davki niso racionalni, zato je treba po desetletju – desetletje pravzaprav že čakamo – sistem postaviti na novo. To je izjemno težka naloga, to se gotovo strinjam. Slovenija mora vpeljati racionalen davčni sistem, ki bi bil dolgoročno bistveno bolj korekten in tudi učinkovit, pa še vsi bi imeli nekaj od tega.

Dejstvo je, da je treba delo razbremeniti, ker je delo v Sloveniji preveč obremenjeno. Obstaja vtis, da je v Sloveniji prepovedano delati. Prosim za vaše odgovore in komentar, gospod minister.

PODPREDESEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa. Gospod minister, izvolite.

DR. ANDREJ BERTONCELJ: Spoštovani poslanec – hvala lepa za vaše vprašanje.

Davčna politika je ena izmed ključnih politik v okviru ekonomske politike, ki jo vodi vsaka država. In kot taka tudi ena od teh politik, ki jo lahko v Republiki Sloveniji še samostojno vodimo. Kot veste, z monetarno politiko ni več tako.

Dandanes se nahajamo v obdobju, položaju nekega gospodarskega, socialnega in ekonomskega optimizma. In del tega se je v obliki socialnih transferjev in drugih ureditev, ki smo jih že uredili in ki jih seveda načrtujemo v rebalansu 2019, prinaša tudi v dobro državljanov.

Ravno v obdobju konjunktura, gospodarske rasti, v letošnjem letu je predvidena v višini 4,4 %, v naslednjem letu 3,7 %, pa je potrebno – tako kot smo se tudi danes že pogovarjali na Odboru za finance – del tega dati na stran za slabše čase. Gospodarski cikel se dejansko umirja. Določen del teh protiukrepov je treba že začeti načrtovati.

Me pa seveda veseli, da smo uspeli v načrtih, ki jih imamo za rebalans 2019, to uravnotežiti. Torej da iz teh davkov, prispevkov, kot ste pravilno nakazali – ja, 2018 je bilo dobro leto. Jaz pričakujem, da bo 2019 tudi dobro leto, verjetno ne tako dobro kot 2018, ampak vseeno, da v tem delu nadaljujemo.

Davčni sistem in sistem razporeditve, kot ga imamo, je – kot ste tudi že sami rekli – sistem, ki temelji na socio-ekonomskem modelu. V Sloveniji imamo javno šolstvo, javno zdravstvo in še druge ustanove, ki jih seveda financiramo iz teh pobranih davkov in dajatev. In prav je tako. Torej, smo pobrali bistveno več v letu 2018, bomo pobrali bistveno več v letu 2019, bomo pa to seveda tudi vrnili našim državljanom in državljanke v letu 2018 in v letu 2019.

Če dovolite, par številčk. Glede na pregled strukture posameznih davkov kot odstotek v bruto domačem proizvodu. Številke v odstotku na bruto domačem proizvodu se nanašajo na leto 2016 in sicer vrste davkov. Davki in prispevki skupaj - Slovenija 36,6 %, EU 38,9 %, torej rang Slovenije je 14., smo nekje v zlati sredini, torej bi še imeli tu slaba 2 odstotka, odstotni točki da, možnost, da bi se, da rečem v tem delu še nabralo v blagajno, izstopamo v prispevkih za socialno varnost - 14,5 % od BDP, Evropa 12,1 %, naš rang 6. mesto med 28 državami, davek na dodano vrednost - 8,2 %, EU 28,7 %, naše mesto 11., dohodnina – 5,2 %, BDP Evropa 9,3 %, smo na repu, še huje, davek od dohodkov pravnih oseb – 1,6 %, Evropa 2,6 %, smo zadnji, 28., okoljski davki – 3,9 %, EU 28, 2,4 % 2. mesto, davki na premoženje – 0,6 % napram 2,6 % v EU 28, torej rang 23.

Kaj hočem s tem povedati? To kar ste vi povedali in to kar so že številne študije, domače in tuje, nakazale, v tem delu imamo delo preveč obremenjeno in kapital premalo obremenjen. Jaz v tem delu bi se izognil besedi reforma, rajši bom povedal to, kar sem že pravzaprav od hearinga naprej govorim, o neki celoviti, celoviti davčni optimizaciji in v tem delu, seveda, bodo šli ukrepi Ministrstva za finance.

Kot gospodarstvenik seveda se zavedam nosilne vloge gospodarstva in v tem delu izvoznikov in njihovega seveda bistvenega doprinosa k rasti bruto domačega proizvoda. Bom kasneje nadaljeval.

PODPREDSEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa, minister. Gospod Horvat ima zahtevo za dopolnitev odgovora. Izvolite.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala lepa, gospod podpredsednik!

Hvala vam, gospod minister, da delite z mano kar nekaj mojih trditev. Ena zadeva, ki pa vseeno moram povedati, je ta, da obžalujem, da vlada ni prisluhnila bolj temeljito ukrepom Nove Slovenije, ki smo jih v tem mandatu že predlagali, saj se spomnite, na novembrski seji.

Ključno, kar me je motiviralo, da odprem diskusijo z vami glede optimizacije kot vi pravite, davčnega sistema, je to, da sem prepričan, da prihaja eno prelomno leto. Leto 2019 je po naši oceni, bo po naši oceni prelomno leto, v katerem bi morala Slovenija močno spodbuditi, gotovo tudi z davčnimi prijemi, spodbuditi reinvestiranje dobičkov v tehnološke in človeške resurse, da bi dosegla bistveno višjo dodano vrednost.

Kje imamo mi problem? Problem imamo pri zelo nizki produktivnosti. Mi smo približno 20 % pod evropskih povprečjem, kar zadeva produktivnost, na primer Nemčija je 20 % nad evropskim povprečjem in prav ta nizka produktivnost zagotovo ne more zagotavljati tudi višjih plač. Nova

Slovenija je tista, ki se bori, ne samo za višje minimalne plače, za dvig plač vseh in če razbremenitve plač ne bo, bodo visoko kakovostni kadri, to sem trdno prepričan, še naprej zupuščali Slovenijo, zaposlene v podjetjih pa bo vlada še naprej obravnavala kot drugorazredne. Takšen je vtis, upam, da boste v nadaljevanju ta vtis, imate možnost, popravili.

PODPREDSIEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa. Minister, izvolite.

DR. ANDREJ BERTONCELJ: Ja, v tem delu delim vaše mnenje, pa mislim, da ga vsi delimo v tem prostoru. V nadaljevanju mi moramo razbremeniti delo. Zdaj, prvi ukrepi v to smer grejo. Mi razmišljamo o razbremenitvi tako imenovane 13. plače, to je regresa, ampak po drugi strani nas morate razumeti. Mislim, da je 101. dan, odkar smo nastopili, in kot ste že tudi sami povedali in s tem se tudi jaz strinjam, določene zadeve, ureditve na tem področju se vlečejo res že predolgo. Eden izmed teh ukrepov, ki bo zagotovil stabilnost financiranja vsaj ene od teh blagajn, recimo temu občinske blagajne, je tudi Zakon o davku na nepremičnine. Mislim, da se zadeva vleče že 10 let. Mi smo pristopili k temu ukrepu takoj. To je na nek način skupen projekt, ki ga vodiva s kolegom iz Ministrstva za okolje in prostor. Mi smo takoj po pričetku pričeli z oblikovanjem strokovne komisije. Delo v teh strokovnih svetih teče, posodablja se registri, tu jaz vidim ključen zadržek in bo šlo naprej. Seveda drugo so vsi ti ukrepi, ki jih napovedujemo in ki smo rekli, katerih se bomo z vso silovitostjo, bi jaz rekel, lotili po sprejemu proračuna rebalansa. Ta je res zdaj prva prioriteta, da to uredimo. Strokovne analize, to teče, to na ministrstvu to delo teče. Je pa predvsem v delu, kako poiskati pravo ravnotežje. Glejte, v Sloveniji se za vse te stvari dogovarjamo s socialnim dialogom in jaz mislim, da je prav tako. In za Slovenijo smo jasno rekli, jaz kot mogoče tudi še kdo drug, minister za gospodarstvo in še kdo, potrebujemo stabilno in predvidljivo okolje. In od gospodarstvenikov sem slišal predvsem sugestijo, karkoli boste delali, naredite preudarno in povejte nam vnaprej. In to sem jim obljubil. Bomo delali v smeri stabilnega in predvidljivega okolja. Gospodarstvo ne želi presenečenj, hitri ukrepov. Zato smo rekli, ti ukrepi, ki se bojo seveda delali celovito, se bojo delali v tem času. Kar se pa tiče davčnega okolja oziroma razbremenitev, smo pa v tem delu... / znak za konec razprave/ eno izmed najbolj ugodnih poslovnih okolij. Stopnja obdavčitve pravnih oseb je 19 %, efektivna stopnja je 13 %. Po oprostitvi, bom rekel, še teh razvojnih komponent in tega veliko podjetij plačuje pravzaprav ničelno stopnjo. In v tem delu je mogoče tudi prav tako, da se ti dobički reinvestirajo, in v tem delu podjetja imajo ugodno davčno okolje. / znak za konec razprave/ Jaz zelo v ta področja ne bi posegel, bi pa oboje uravnotežil, kot sem rekel, ukrepe na področju razbremenitve plač, kot tudi na nekih(?) dodatnih obremenitvah kapitala, ampak vse v nekem uravnoteženem razumnem obsegu. / izklop mikrofona/ Jaz mislim, da je to neko ravnotežje, ki ga potrebujemo.

PODPREDSIEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa, minister. Imate zahtevo za postopkovni predlog. Izvolite.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala lepa, gospod podpredsednik.

Še enkrat, hvala vam, gospod minister. Poslovník mi omogoča, da Državnemu zboru predlagam, da na naslednji seji opravi razpravo o ministrovem odgovoru oziroma vprašanju, ki sva ga tukaj načela in se mi zdi, da je izjemno pomembno. Kolegice in kolegi, naša prihodnost, prihodnost naših otrok je preveč pomembna, je preveč pomembna, da bi jo preprosto prepustili slučaju, naključju. Vsi skupaj in vsak posebej smo odgovorni za boljši jutri, nas sedanje generacije in za prihodnost naših otrok in otrok naših otrok. In zato se mi zdi ta razprava o nekem prihodnjem, o davčnem sistemu izjemno pomembna. Verjamem, da ne more nastati kar v 100 dneh. Nisem to pričakoval, ampak glede na to, da pa pričakujemo, ker sem trdil in vztrajam pri tem, da bo naslednje leto neke vrste prelomno leto, pa bi bilo dobro, da bi razpravo res začeli takoj na naslednji seji Državnega zbora. Gotovo se gospod minister, dr. Bertoncely z mano strija, da potrebujemo neke vrste tretji veliki nacionalni konsenz, družbeni dogovor, kakšna naj bo ta Slovenija v prihodnje, kakšna naj bo ta moderna Slovenija. Tretji

konsenz potrebujemo. Če je bil prvi konsenz slovenska osamosvojitve in če je bil drugi vstop Slovenije v Evropsko unijo in v Zvezo Nato. Verjamem tudi da se gospod minister z mano strinja, da je najboljša socialna politika tista politika, ki omogoča in stimulira nastajanje novih delovnih mest ne kakršnihkoli, tista z minimalno plačo nas ne zanimajo, produktivnost moramo dvigniti, se pravi govorimo o tistih delovnih mestih, ki zagotavljajo tudi dobro plačo tisto v nekem ozkem pasu evropskega povprečja. Pogrešam takšne razprave. Predlagal bom tudi kolegice in kolegi, ker je praksa takšna, da so naše razprave bolj konstruktivne, če sejo zapremo, torej če ni kamer in verjamem, da bi prišli do nekih vsaj izhodišč za neko novo davčno oziroma generalno gledano ekonomsko politiko Slovenije. Mi moramo ustvarjati takšno poslovno okolje, ko bo Slovenija dejansko atraktivna za investitorje, naprej domače in tudi tuje investitorje. Tukaj bi izpostavil tudi to, da bo vedno proračun na prihodkovni strani premajhen, zato je potrebno vzpostaviti tudi takšno politiko, ki bo znala in ki bo stimulirala večji angažma zasebnih sredstev tako na področju zdravstva, šolstva in tako dalje. Hvala lepa.